

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

ŠTÁTNICOVÉ OTÁZKY PRE BAKALÁRSKE ŠTÚDIUM V ŠTUDIJNOM ODBORE SOCIÁLNA PRÁCA v akademickom roku 2018/2019

SOCIÁLNA PRÁCA A SOCIÁLNE ZABEZPEČENIE

1. Fenomén pomoci v dejinách (starovek – prvá pol. 19. stor.). Charitatívna pomoc (vplyv kresťanstva). Vybrané osobnosti a míľniky.
2. Historický kontext vývoja sociálnej práce od druhej polovice 19. storočia do súčasnosti vo svete a na Slovensku. Významné osobnosti a míľniky sociálnej práce.
3. Historické východiská sociálnej politiky v staroveku, antike, stredoveku, novoveku až po nástup industrializácie. Hlavné míľniky a osobnosti (napr. Solón, Platón, Aristoteles, kresťanská filantropia, Thomas More, Tommaso Campanella, Robert Owen...).
4. Vývoj sociálnej politiky a sociálneho zabezpečenia v 19. a 20. storočí (Bismarck, Keynes, Beveridge, Myrdal atď.). Vplyv sociálnej náuky Cirkvi na vývoj v sociálnej politike.
5. Vývoj sociálnej politiky na našom území od roku 1918 po súčasnosť. Transformácia sociálnej sféry po roku 1989 (z pohľadu sociálnej politiky aj sociálneho zabezpečenia v obdobiach: 1989 - 1993, 1993 - 1998, 1998 - 2006, 2006 - súčasnosť).
6. Ľudské práva a sociálna spravodlivosť ako základné princípy súčasnej sociálnej práce a sociálnej politiky. Základné kategórie ľudských práv a záväznosť medzinárodných právnych noriem. Význam sociálnych práv.
7. Sociálna práca ako vedná disciplína. Atribúty vedy. Špecifiká sociálnej práce ako vednej disciplíny.
8. Vzťah sociálnej práce a iných vedných disciplín (sociálna filozofia, sociológia, psychologické a zdravotnícke disciplíny...). Spoločné znaky a rozdiely.
9. Vzťah sociálnej pedagogiky a sociálnej práce. Spoločné znaky a rozdiely.
10. Právne vedy a sociálna práca. Vzťah občianskeho práva a rodinného práva k sociálnej práci. Správne právo a správne konanie v činnostiach sociálneho pracovníka.
11. Sociálna práca ako odbor vzdelania. Medzinárodný rámec (IASSW, Globálne štandardy). Charakteristika študijného odboru sociálna práca. Profil absolventa sociálnej práce.
12. Vzdelávanie v sociálnej práci na Slovensku po roku 1989. Ďalšie vzdelávanie sociálnych pracovníkov (aj podľa zákona o sociálnej práci). Profesionálne organizácie sociálnej práce na Slovensku. Slovenská komora sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce.

13. Praktické aktivity (projekty) vysokých škôl v oblasti sociálnej práce (napr. VŠ ZaSP sv. Alžbety v Bratislave).
14. Sociálny pracovník. Kvalifikačné a osobnostné predpoklady pre výkon sociálnej práce. Zákon o sociálnej práci (2014). Profesionálne kompetencie a roly sociálneho pracovníka.
15. Vzťah sociálneho pracovníka a klienta. Kreovanie vzťahu sociálny pracovník – klient. Orientácie sociálnych pracovníkov.
16. Sociálna opora, sociálna podpora, sociálna sieť. Vymedzenie pojmov. Zásadné predpoklady pre dobre fungujúcu sociálnu sieť.
17. Sociálna politika, jej definovania. Vzťah sociálnej práce a sociálnej politiky.
18. Vymedzenie pojmov a konceptov: sociálny problém, sociálny konflikt, sociálny zmier, sociálna sféra.
19. Sociálna udalosť. Klasifikácia sociálnych udalostí a ich špecifiká.
20. Aktéri sociálnej politiky a sociálneho zabezpečenia. Sociálna správa.
21. Sociálny štát. Typológia sociálneho štátu.
22. Princípy, funkcie a ciele sociálnej politiky.
23. Nástroje sociálnej politiky, vymedzenie a základná charakteristika.
24. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie v oblasti zdravia a choroby. Zdravotné poistenie a nemocenské poistenie.
25. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie ťažkého zdravotného postihnutia a invalidity.
26. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie rodiny.
27. Sociálna politika zamestnanosti a sociálne zabezpečenie v nezamestnanosti.
28. Sociálna politika a sociálne zabezpečenie osôb vyššieho veku (seniorov). Dôchodkové poistenie (legislatíva, podsystemy).
29. Štátne sociálne dávky (legislatíva, rozdelenie) a základné nástroje – životné minimum, riešenie nepriaznivej životnej situácie.
30. Sociálne služby. Legislatíva, definovanie, formy a druhy sociálnych služieb. Poskytovatelia sociálnych služieb.
31. Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela a jej legislatívne ukotvenie.
32. Verejná sociálna správa, systém a kompetencie orgánov verejnej správy v sociálnej oblasti. Transformácia verejnej sociálnej správy po roku 1989.

VYSOKÁ ŠKOLA ZDRAVOTNÍCTVA A SOCIÁLNEJ PRÁCE SV. ALŽBETY V BRATISLAVE

ŠTÁTNICOVÉ OTÁZKY PRE BAKALÁRSKE ŠTÚDIUM V ŠTUDIJNOM ODBORE SOCIÁLNA PRÁCA v akademickom roku 2018/2019

METÓDY SOCIÁLNEJ PRÁCE

2. Terminologické vymedzenie pojmov: metódy sociálnej práce, techniky, metodika, prístupy v sociálnej práci. Klasifikácia metód sociálnej práce.
3. Komunikácia v sociálnej práci. Verbálna a neverbálna komunikácia. Zásady optimálnej komunikácie.
4. Klient sociálnej práce, typológie klientov.
5. Sociálne fungovanie. Sociálne prostredie ako objekt sociálnej práce.
6. Prípadová sociálna práca. Stručný vývoj. Jej základné princípy a teoretické koncepty v súčasnosti.
7. Prvý kontakt s klientom. Jeho dôležitosť. Nadviazanie komunikácie s klientom. Špecifiká práce s nedobrovoľným klientom a klientom v odpore.
8. Sociálne hodnotenie (základné diagnostické metódy, proces diagnostikovania, sociálna diagnóza, posúdenie životnej situácie klienta).
9. Sociálna intervencia a sociálna terapia. Rozlíšenie pojmov. Bežná a krízová intervencia. Opis vybraných typov sociálnej intervencie.
10. Ukončenie intervencie. Dôležitosť evaluácie a katamnézy v sociálnej práci s jednotlivcom. Administrácia a dokumentácia v sociálnej práci.
11. Význam kazuistiky a jej využitie v činnostiach sociálneho pracovníka. Štruktúra kazuistiky. Druhy, funkcie a štýly kazuistiky, kazuistický prístup.
12. Prípadový manažment (case management a care management). Sociálny pracovník ako manažér.
13. Sociálna prevencia, charakteristika pojmu, vykonávanie sociálnej prevencie pre maloleté a plnoleté osoby. Formy sociálnej prevencie.
14. Sociálna patológia a deviácia. Vymedzenie relevantných pojmov (norma, normalita, tolerančný limit, sociálna kontrola). Znaky sociálnej patológie.
15. Teórie príčin vzniku deviantného správania.
16. Metódy sociálnej práce so závislými a spoluzavislými. Filozofia harm reduction. Resocializácia klientov závislých od drog.
17. Sociálna práca v problematike prostitúcie a obchodovania s ľuďmi. Dôležitosť streetworku v problematike prostitúcie.
18. Sociálna práca s ľuďmi bez domova. Systémový prístup. Metódy sociálnej práce a sociálne služby.

19. Domáce násilie ako sociálno-patologický jav. Prevencia a metódy sociálnej práce s dospelými obeťami domáceho násilia. Zariadenia sociálnych služieb a SPODaSK vhodné pre komplexnú formu pomoci.
20. Syndróm CAN a CSA, charakteristika pojmov. Krízová intervencia a sociálno-právna ochrana detí so syndrómom CAN.
21. Mediácia. Jej základné princípy. Kvalifikačné predpoklady mediátora. Mediácia v sociálnej práci.
22. Sociálna práca s občanmi s telesným postihnutím. Sociálne služby a metódy sociálnej práce. Sociálna rehabilitácia.
23. Sociálna práca s mentálne a viacnásobne postihnutými jedincami. Špecifiká, metódy sociálnej práce a sociálne služby.
24. Opatrovateľská služba a osobná asistencia. Podporné služby. Odľahčovacia služba.
25. Sociálna práca s marginalizovaným Rómskym spoločenstvom.
26. Sociálna práca so žiadateľmi o azyl. Výchova k tolerancii, inklúzia azylantov do spoločnosti.
27. Projektovanie v sociálnej práci. Typy projektov. Štruktúra projektov. Zdroje financovania sociálnych projektov.
28. Sociálna práca v neziskovom sektore. Význam mimovládneho sektoru v spoločnosti. Výhody a riziká mimovládneho sektora.
29. Dobrovoľníctvo v sociálnej práci. Význam pre súčasnú sociálnu prácu. História, súčasnosť a perspektívy dobrovoľníctva. Príprava dobrovoľníkov a práca s dobrovoľníkmi v sociálnych organizáciách.
30. Svojpomoc a svojpomocné skupiny. Kooperácia a komunikácia v svojpomocnej skupine. Dôležitosť svojpomocných skupín v prevencii závislostí.
31. Etika v sociálnej práci. Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce v Slovenskej republike (2015, 2019) a medzinárodný etický kódex (IFSW / IASSW, 2018). Etická zodpovednosť voči klientom.
32. Etický problém a etická dilema. Systematický postup riešenia etickej dilemy v sociálnej práci.

Základná literatúra

- BOTEK, O. 2009. *Sociálna politika pre sociálnych pracovníkov*. Piešťany: PN Print.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. et al. 2011. *Aplikovaná sociálna patológia v sociálnej práci*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- MÁTEL, A. – SCHAVEL, M. a kol. 2015. *Teória a metódy sociálnej práce I*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- SCHAVEL, M. et al. 2010. *Sociálna prevencia*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- Aktuálna legislatíva v SR.
- Etický kódex sociálneho pracovníka a asistenta sociálnej práce SR*. <http://socialnapraca.sk/wp-content/uploads/2019/02/Etick%C3%BD-k%C3%B3dex-rev%C3%ADzia-2018.pdf>

Rozširujúca literatúra

- BRNULA, P. 2010. *Základy sociálnej práce so žiadateľmi o azyl a azylantmi*. Prešov: Iris.
- BRNULA, P. – KUSIN, V. 2013. *Fenomén pomoci v sociálnom myslení*. Bratislava: Iris.
- HETTEŠ, M. 2013. *Sociálna súdržnosť a istota v sociálnej práci*. Nitra: UKF.
- HETTEŠ, M. 2013. *Zamestnanosť a sociálna práca*. Bratislava: VŠZSP.
- HUČÍK, J. – HUČÍKOVÁ, A. 2009. *Kazuistika v sociálnej práci*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- MATOUŠEK, O. et al. 2007. *Základy sociálnej práce*. 2. vyd. Praha: Portál.
- MATOUŠEK, O. et al. 2008. *Metody a řízení sociální práce*. 2. vyd. Praha: Portál.
- MÁTEL, A. a kol. 2016. *Etické kódexy sociálnej práce*. Bratislava: Spoločnosť pre rozvoj sociálnej práce.
- MYDLÍKOVÁ, E. 2010. *Sociálna práca v neziskovom sektore*. Bratislava: Vydavateľstvo UK.
- SCHAVEL, M. et al. 2008. *Sociálna práca vo verejnej správe*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. et al. 2011. *Metódy sociálnej práce v praxi*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. – ROHÁČ, J. 2008. *Sociálnoprávna ochrana detí a sociálna kuratela*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- OLÁH, M. – SCHAVEL, M. – ONDRUŠOVÁ, Z. – NAVRÁTIL, P. 2009. *Sociálna práca – vybrané kapitoly z dejín, teórie a metód sociálnej práce*. Bratislava: VŠ ZaSP sv. Alžbety.
- Webová stránka Slovenskej komory sociálnych pracovníkov a asistentov sociálnej práce <http://socialnapraca.sk/>
- TOMEŠ, I. 2010. *Úvod do teórie a metodologie sociální politiky*. Praha: Portál.